

CERTIFIERAD
FN-SKOLA

Aktion FN för jämställdhet

elevmaterial

INNEHÅLL

VAR MED I AKTION FN.....	3
AKTION FN FÖR JÄMSTÄLLDHET.....	4
10 FAKTA OM JÄMSTÄLLDHET.....	5
FÖRDJUPNING: SRHR OCH KROPPSLIG INTEGRITET.....	7
MATERIAL.....	10

VAR MED I AKTION FN

Aktion FN är en aktion som görs av FN-elevföreningar på FN-skolor fyra gånger per år. Aktion FN ger FN-elevföreningar chansen att sprida information och skapa engagemang för FN och en bättre värld.

Genom Aktion FN är er skola med och uppmärksammar och stödjer FN:s arbete samt bidrar till ett bättre samhälle lokalt och globalt. Aktionerna synliggör även er förening på skolan och är ett bra tillfälle att värva fler medlemmar till er FN-elevförening.

Till varje Aktion FN finns förslag på aktiviteter på skolan, material att använda till dem, samt förslag på fördjupning i det aktuella ämnet.

Har ni frågor? Kontakta oss på skolenheten via FN-förbundets hemsida: <https://fn.se/om-oss/organisation/personal/>

Aktion FN läsåret 2020/21

För Globala målen – inför FN-dagen	vecka 42	skickas ut vecka 38
För mänskliga rättigheter – inför MR-dagen	vecka 49	skickas ut vecka 46
För jämställdhet – inför kvinnodagen	vecka 10-11	skickas ut vecka 6
För en bättre värld	vecka 19	skickas ut vecka 14

AKTION FN FÖR JÄMSTÄLLDHET

Var och en av oss har rätt att bestämma över vår egen kropp. Trots detta rapporterar FN:s befolkningsfond att närmare hälften av världens kvinnor idag nekas rätten att säga nej till sex, bestämma val av partner och om eller när en vill skaffa barn. Inte förrän varje människas kroppsliga integritet respekteras kan vi uppnå en jämställd, rättvis och fredlig värld. Var med och stå upp för rätten att bestämma över sin egen kropp genom att arrangera Aktion FN för jämställdhet!

Vad? En aktion som uppmärksammar vikten av kroppslig integritet och rätten att få bestämma över sin egen kropp.aktionen lyfter projektet Flicka som ett exempel på hur FN arbetar för att stärka flickor och kvinnors rättigheter.

Varför? För att skapa engagemang för att varje människas kroppsliga integritet ska respekteras samt öka kännedomen om FN:s arbete för att stärka flickor och kvinnors rättigheter.

När? Inför internationella kvinnodagen den 8 mars.

Hur?

Sätt upp utställningen om projektet Flicka på en plats på skolan där många passerar. Lägg fram tatueringarna *My Body Is My Own* och faktabladet *10 fakta om jämställdhet*. Marknadsför aktionen med hjälp av affischen och Instagrambilden som ni hittar på portalen för FN-skolor.

Uppmana sedan personer på skolan att stå upp för rätten att bestämma över sin egen kropp genom att fota sig med en av tatueringarna och dela bilden i sociala medier med hashtag #AktionFN. Be deltagarna även ta del av utställningen om projektet Flicka som lyfter hur FN arbetar med att stärka flickor och kvinnors rättigheter. Passa på att bjuda in till nästkommande möte med FN-elevföreningen, se tips på tema för mötet under rubriken *Fördjupning: SRHR och kroppslig integritet*.

10FAKTA OM JÄMSTÄLLDHET

1. **Jämställdhet** handlar om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Området omfattar bland annat frågor som makt, inflytande, ekonomi, hälsa, utbildning, arbete och fysisk integritet. Jämställdhet handlar inte bara om jämn könsfördelning utan också om att uppmärksamma attityder, normer, värderingar och ideal som påverkar livsvillkoren för kvinnor och män inom samhällets olika områden.¹
2. **Trots att jämställdhet är en mänsklig rättighet är det långt ifrån självklart.** Varje dag nekas flickor skolgång, tvingas in i barnnäktenskap, utsätts för könsstympning, våld och övergrepp. Inget land i världen har uppnått jämställdhet mellan könen, vare sig ekonomiskt, politiskt eller socialt. Flickor och kvinnor är överrepresenterade bland jordens allra fattigaste. Färre kvinnor än män äger land och egendom och många kvinnor saknar helt egen försörjningsmöjlighet.
3. **SRHR är en förkortning för Sexuell och Reproductiv Hälsa och Rättigheter.** Det handlar bland annat om att garantera tillgången till hälsovård, mödravård, säkra aborter och preventivmedel. Fokus inom SRHR har ändrats gradvis under åren, från befolkningsminskning till att sätta individuella rättigheter och hälsa i centrum. I och med det har kvinnans rätt att själv bestämma om, när och hur ofta hon föder barn, och förhindrandet av oönskade graviditeter, lyfts. Rätten till abort, sexualundervisning och mödravård har blivit allt viktigare frågor inom området.
4. **Jämställdhet är en förutsättning för att säkerställa SRHR för alla.** De normer och förväntningar som är förknippade med kön återskapas inom samhällets sociala strukturer och begränsar i många länder särskilt kvinnors möjligheter. Det kan handla om att besluta om när och med vem en ska ha sex, att få ta del av högre utbildning och arbeta utanför hemmet. Samma normer leder till socialt tryck på män att visa sig fertila och ta onödiga risker. Utan jämställdhet mellan könen, och förståelse för de normer som styr, är det svårt att säkerställa de sexuella och reproduktiva rättigheterna fullt ut.
5. **I Sverige finns en lång tradition av att arbeta med jämställdhet.** Ända sedan 1970-talet har frågorna om jämställdhet varit viktiga i samhällsdebatten. 2018 inrättades Jämställdhetsmyndigheten som har ett särskilt uppdrag att bidra till ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken. Utöver det var Sverige det första landet i världen att bedriva en feministisk utrikespolitik. Sverige har även ratificerat FN:s konvention om avskaffande av alla former av diskriminering mot kvinnor (CEDAW) vilken trädde i kraft 1981.

¹ Ibland förväxlas *jämställdhet* med det närliggande ordet *jämlikhet*, vilket betyder att vara lika i rättigheter och inkluderar fler aspekter än förhållandet mellan könen, exempelvis lika rättigheter oavsett etniskt ursprung, religion, eller språk, m.fl.

6. **2015 antog världens länder Agenda 2030 för hållbar utveckling.** Agendan som består av 17 globala mål är en universell plan för de förändringar som måste göras för att åstadkomma en hållbar, jämställd, jämlik, rättvis och säker värld utan fattigdom för alla, oavsett vem du är eller var i världen du bor.
7. **De globala målen innehåller flera tydliga åtaganden för jämställdhet** och för att stärka alla kvinnors och flickors egenmakt. Jämställdhet är en övergripande princip i hela agendan och ses både som ett mål i sig och som en förutsättning för att nå alla andra mål i agendan. Mål 5 i Agenda 2030 handlar om att motverka diskriminering av kvinnor, förbättra kvinnors levnadsvillkor samt bidra till fred och utveckling. I delmålen står det också att skadliga sedvänjor så som barnnäktenskap, tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning ska ha försvunnit innan år 2030. Att satsa på jämställdhet är ett av de bästa sätten att bekämpa fattigdom och skapa utveckling. När flickor och kvinnor får tillgång till utbildning och stöd, så påverkas samhället i en positiv riktning. För alla.
8. **FN:s befolkningsfond, UNFPA, arbetar med att säkerställa tillgången till SRHR** både långsiktigt och där akuta behov uppstår. I konflikter och katastrofer försämras tillgången till SRHR. Tillgången till hälsovård drabbas hårt när vägar inte längre är säkra, när vårdpersonal måste fly och när mottagningar förstörs. UNFPA arbetar för att människor på flykt ska få vård under graviditet och förlossning. De distribuerar preventivmedel och sanitetsprodukter samt ser till att flickor och kvinnor i flyktingläger får hälsovård.
9. **Svenska FN-förbundet vill med projekt Flicka** öka kunskapen om utsatta flickors situation i världen och stödja utvalda FN-projekt som stärker flickors rättigheter och möjligheter. Projektets fokus är att stoppa kvinnlig könsstympning liksom barn- och tvångsäktenskap. Projektet drivs tillsammans med FN:s befolkningsfond UNFPA sedan 2011 och är verksamt i norra Etiopien. Se fn.se/flicka
10. **År 2021 lanserade UNFPA en rapport med titel *My Body is My Own*** om vikten av att var och en har rätt att bestämma över sin egen kropp. Enligt rapporten åtnjuter världens kvinnor endast 75% av de mänskliga rättigheterna som män gör och att endast 55% av kvinnor och flickor får ta beslut över sin egen kropp. Rapporten finns att läsa här: <https://esaro.unfpa.org/en/publications/my-body-my-own> Var med och stå upp för rätten att bestämma över sin egen kropp genom att delta i Aktion FN för jämställdhet!

FÖRDJUPNING: SRHR OCH KROPPSLIG INTEGRITET

SRHR på hemmaplan

Bjud in till en träff med FN-elevföreningen för att diskutera hur skolan och det lokala samhället kan bidra till ökad kunskap om Sexuell och Reproaktiv Hälsa och Rättigheter (SRHR) i syfte att säkerställa varje människas rätt att få bestämma över sin egen kropp. Börja med att titta på UNFPA:s kortfilm What is bodily autonomy? Filmen hittar ni här: <https://www.unfpa.org/sowp-2021/autonomy>

Frågor att diskutera efter filmen:

- Vad betyder SRHR och kroppslig integritet för er?
- Får ni idag utbildning om SRHR på skolan och upplever ni att det görs tillräckligt för att lyfta kroppslig integritet, jämställdhets-, sex och samlevnadsfrågor? Om inte, vad skulle ni vilja förändra?
- Är det lika viktigt att dessa frågor diskuteras i hemmet såsom i skolan?
- Vilka andra delar av samhället kan bidra till en ökad förståelse för dessa frågor? (idrottsföreningar, ungdomspolitiska verksamheter, kulturella verksamheter)
- Hur ser tillgången till SRHR ut för er i er kommun? (t.ex. tillgång till hälsovård, mödravård, säkra aborter och preventivmedel.)
- Under 2017 lät Folkhälsomyndigheten göra en enkätstudie där personer i åldern 16–84 år fick svara på frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Den visar att fler män (22%) än kvinnor (16%) tycker att skolans sex- och samlevnadsundervisning har gett dem tillräckliga kunskaper. Vilka anledningar tror ni det kan finnas till att svaren skiljer sig mellan män och kvinnor? Tror ni att resultatet skulle bli annorlunda i en enkätstudie idag?
- Hur behandlas HBTQIA+ frågor i er skolas sex- och samlevnadsundervisning?
- På vilket sätt kan vi säkerställa att sex- och samlevnadsundervisning är jämställd?
- Vilken roll har ungdomar i utvecklingen av sex och samlevnadsundervisning?
- Hur skulle ni vilja gå vidare med arbetet med SRHR på skolan eller i er kommun?

Projektet Flicka

Bjud in till en träff med FN-elevföreningen för att berätta om hur FN:s befolkningsfond, UNFPA, och Svenska FN-förbundet arbetar med SRHR genom projektet Flicka. På FN-förbundets hemsida <https://fn.se/material/material-projekt-flicka/> hittar ni en film om projektet, faktablad och diskussionskort som ni kan använda som underlag.

Diskutera hur ni skulle vilja jobba vidare med projektet samt vad för lokalt engagemang som skulle kunna stärka kvinnor och flickor.

De globala målen och jämställdhet

Jämställdhet är en förutsättning för att säkerställa SRHR för alla. Bjud in till en träff med FN-elevföreningen i syfte att lära er mer om vilka åtaganden som finns för jämställdhet i de globala målen. Vilka mål bidrar till jämställdhet och vilka mål lyfter direkt tillgång till SRHR?

Här hittar ni alla målen och delmålen: <https://fn.se/globala-malen-for-hallbar-utveckling/>

Informationsmaterial om Agenda 2030: https://fn.se/wp-content/uploads/2018/10/Infomaterial_Agenda3030_komprimerad.pdf

Diskutera hur ni skulle vilja jobba vidare med de globala målen för att verka för ett jämställt samhälle. Ta gärna inspiration från häftet *17 idéer för en bättre värld* som ni hittar här: <https://fn.se/engagera-dig/projektbidrag/projekthandbok/innehall/> lösenord: agenda2030

Tips på mer information om SRHR och jämställdhet

Nationella riktlinjer för undervisning inom SRHR (2020): <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/n/nationell-strategi-for-sexuell-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter-srhr/>

Folkhälsomyndighetens information om SRHR i Sverige: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/sexuell-halsa-hivprevention/sexuell-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter/>

Folkhälsomyndighetens faktablad om undervisning inom sex och samlevnad, framtagen 2017. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/u/undervisning-i-sex-och-samlevnad/>

SCB har en egen hemsida ägnad åt jämställdhet där man kan läsa mer om statistik i Sverige inom sex olika tematiska områden. <https://www.scb.se/hitta-statistik/temaomraden/jamstalldhet/>

FN:s kontor för mänskliga rättigheter OHCHR har ett antal filmer om olika aspekter av jämställdhet som ni hittar här: <https://www.standup4humanrights.org/i-stand-with-her/en/>

Jämställdhetsmyndigheten publicerade i december 2021 en rapport om attityder till sexuella trakasserier i Sverige: <https://www.jamstalldhetsmyndigheten.se/attityder-till-sexuella-trakasserier-i-sverige>

Sverige Kvinnolobby publicerade en rapport 2021 om jämställdhet i Sverige och efterlevnaden av konventionen CEDAW: <https://sverigeskvinnolobby.se/ny-rapport-sverige-far-underkant-pa-13-av-16-omraden-for-kvinnors-rattigheter/>

MATERIAL

Vecka 6 skickas ett paket ut till er skola, ni hittar även då det digitala materialet på portalen för FN-skola: www.fn.se/portalen Lösenord: *indien*.

Elevmaterial som skickas ut i paket

- Utställning om projektet Flicka som affischserie.
- Tatueringar/gnuggisar med texten: *My body is my own*.

Elevmaterial som finns på portalen: www.fn.se/portalen lösenord: *indien*

- Aktion FN för jämställdhet- elevmaterial (detta häfte)
- Marknadsföringsaffisch
- Instagrambild för att marknadsföra aktionen
- Faktabladet *10 fakta om jämställdhet*